

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

6. Idem discrimen probatur secundo ex effectibus qui ex illo duplici adiutorio in Adamo ante & post lapsum; in Angelorum & hominum salvatione consecuti sunt. Proferuntur tres effectus istius ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

actionem utrumque concurrat. Nam verbi gratia, lux est adiutorium sine quo non ut videamus, visio vero est adiutorium quo videmus. Ita non ideo fiet lux adiutorium quo quia lucem ad videndum admittimus. Nunquam enim qualiscumque & quantacumque lux oculis affundatur, hoc ipso videbunt oculi quo praesto est lux. Hinc est autem definitio adiutorii quo, ut illo dato continuo fiat propter quod datur. Nunquam igitur lux erit adiutorium quo, sive quis videat, sive non videat. Quod & Augustinus ipse animadvertit, quando differentiam adiutorii medicinalis Christi & lucis notans, ut supra diximus: *Etiam ut cooperentur, ipse adiuvat, quod certe oculis exponit lux, ipsa non praestat.* Idem de alimentis, de nave, de pedibus intelligere cuique in promptu est. Semper enim sunt adiutorium sine quo nemo vivat, naviget, gradiatur, Augustino itidem dicente, & ipsa re clamante, *Alimenta non consequenter faciunt ut homo vivat, sed tamen sine illis non possunt vivere.* Id autem quo posito statim vivimus, navigamus, incedimus, id vero est verissimum adiutorium quo.

Quinto hoc inde manifestum est, quia re ipsa Adamus adiutorio sui status usus est, & Angeli, quibus adiutorium eiusdem generis iuxta doctrinam Augustini datum est, multo maxime. Nam utrique sicut sine illo adiutorio

perseverare non poterant, ita nec quicquam omnino boni velle vel operari, quemadmodum hic in libro 1. fuse declaravimus. Iam autem & Adamus aliquandiu stetit in bona voluntate in qua creatus est rectus; Angeli vero boni in perpetuum. Neutrum fieri poterat sine adiutorio Dei, ergo uterque usus est isto adiutorio. Hoc autem non erat adiutorium quo, utpote quod Adamo & Angelis tanquam sanctissimis & fortissimis nunquam datum fuit, nec dari oportebat. Necessè est igitur ut fuerit adiutorium sine quo sive ex parte, sive ex toto permanere non poterant, quod apertius ex sequenti capite patebit. Nam quod quidam ex libris de Civitate Dei obiciunt Angelos bonos amplius adiutos esse, ut inde conficiant eos adiutorio quo & efficaci, & consequenter medicinali adjuvos esse, non solum repugnat sanitati & plenae libertati & statui Angelorum & naturae medicinalis adiutorii, sed etiam quid sibi velit, amplius adiutos Angelos bonos, nullo pacto intelligunt, imò nec suspitione quidem assequuntur. Quod quia late & perspicue alibi demonstravimus, non est opus hic actum agere. Qui plura de adiutorii istius duplicis distinctione desiderat, eundem librum adeat ubi multa dicta sunt, quae ad pleniorum huius doctrinae intellectum non mediocriter faciunt.

Lib. 2. de pecc. merit. cap. 5.

Lib. de correptione & gratia cap. 12.

Lib. 1. de Civitate Dei cap. 11.

Lib. de bono primo cap. 11.

CAPVT SEXTVM.

Idem discrimen probatur secundo ex effectibus qui ex illo duplici adiutorio in Adamo ante & post lapsum; in Angelorum & hominum salvatione consecuti sunt. Proferuntur tres effectus istius diversitatis.

SE in hoc ipsum discrimen adiutorii primi & secundi hominis capite quarto traditum, quod videlicet adiutorium sine quo non, in Adami arbitrio relinqueretur, ut illo pro sua naturali libertate uteretur, vel non uteretur; adiutorium vero Christi quo, invictè donet ipsum sui & voluntatis usum, quem nunc à se habere non potest, multo luculentius ex effectibus eminebit, quos in Angelis & hominibus operatum est. Nihil enim declarat evidentius modum operandi causae, quam modus quo effectus à causa fluit. Quae doctrina ut plenius ex principiis suis percipiatur, memoria repetendum est id quod libro de statu primi hominis declaravimus, *adiutorium quo* primus homo & Angeli in statu primae felicitatis adjuvi sunt, non fuisse vel habitualement gratiam, vel concursum cooperantis Dei, sed fuisse verum & proprie dictum adiutorium actualis gratiae, quod singulari eorum operibus bonis, vna cum libero voluntatis arbitrio influebat. Quod non solum diversis Augustini testimonio clari-
tissimis, sed etiam Conc. Araus. definitione comprobavimus. Hoc igitur actualis gratiae adiutorio, & influendi necessitate in singulas

eorum operationes bonas constituta, facile ex solis effectibus utriusque adiutorii, discrimen quod tradidimus eruetur. Primus itaque effectus illius diversitatis adiutorii est, quod Angelis & Adamo adiutorium illud sine quo non, non donaret meritum voluntati, quod illo licet cooperante nascebatur, sed hoc ipsa sibi voluntas poterat. Nunc vero gratia quantumvis arbitrium, ei simul influendo cooperetur, donat etiam ipsum opus & meritum, quod simul ex utroque proficiscitur. Nam hoc est quod in libro de correptione & gratia perspicue profertur: *Vnde autem non gloriatur nunc post lapsum caro coram ipso nisi de meritis suis? Quae quidem potuit habere, sed perdidit, & per quod habere potuit, per hoc perdidit, hoc est, PER LIBERUM ARBITRIUM: propter quod non restat liberandus nisi gratia liberantis.* Ecce per ipsum liberum arbitrium potuit habere merita status integer, nunc nullo pacto potest, nisi per gratiam liberantis. Et quomobrem obsecro? An tunc meritum sine gratia habere poterat? Absit. Apertissime narque dicitur: *Quamvis sine gratia nec tunc ullum meritum esse potuisset.* Nimirum illa & vera & genuina ratio est,

Pile totum c. 12. & 13. lib. citati.

Lib. de bono primo cap. 11.

Lib. de Civitate Dei cap. 11.

AVARITIA
LADINIA

113
tio est, de qua tradenda in eodem loco sum-
mis viribus satagebat, quod gratia status in-
nocentiae non donaret meritum, sed illud li-
bero voluntatis arbitrio relinqueret, ut illud
sibi ipsa vel daret, unã cum gratia pro sua li-
bertate cooperando, vel abiceret, nutum
suum concurrũque reprimendo. Nunc ve-
rò gratia potentissima & velle voluntati &
consentire gratia, & cooperationem & me-
ritum donat. Quã de re plura vide libro
primo nostro quem citavimus.

Secundus effectus illius diversitatis est, quod
opus ac meritum quod sibi voluntas cum ad-
jutorio sine quo non, parere poterat, futurum
esset humanum; nunc verò divinum, tanquam
donum gratiae Dei. *Humana hic merita conti-*
ceant, quae perierunt per Adam; & regnet, quae
regnat Dei gratia per Iesum Christum Dominum no-
strum. Cur quælo merita nunc humana con-
ticeant? Cur merita in Adam perire, cum
nec ibi sine Dei gratia meritum haberetur?
Nempè, quia ab homine, non à gratiã profi-
cisciebatur, quòd eius adjutorio voluntas ute-
retur. Vt enim fatiatissimè docet Augusti-
nus, Deus illud adiutorium in humane voluntatis
arbitrio relinquebat. Vnde fiebat necessariò,
ut quãvis opus non fieret sine gratiã, non
tamen gratiã sed voluntati tribui deberet, li-
cet operatio & meritum ex utroque seque-
retur. Quemadmodũ hoc Scholastici recen-
tiores satis disertè explicare norunt, quando
in voluntatem referunt neglectũ gratiã suffi-
cientis, & determinationem gratiã congruã,
quae simili modo ut adiutorium primi homi-
nis præsto est voluntati, quemadmodũ supra
ex propriã eorum confessione declaratum est.
Nemini enim dubium esse potest, tam homi-
nis esse, & homini tribuendum esse, & huma-
ni operis esse, quod quis aureo calamo
scribat, quam stanneo vel plumaceo; quod
quis habitum virtutis ad opus applicet, quam
vitii. Vt nihil rectius ab Augustino dici
potuerit, quam humana fuisse futura Adami
merita, taliaque merita, hoc est, talium meri-
torum potestatem in Adamo perisse. Vt sic
intelligeremus illam diversitatem duplicis
adjutorii; illius videlicet quo tunc concur-
rante homo sibi meritum comparare poterat,

& illius quo nunc faciente meritum homini à
Deo dari debet.

Tertius effectus ex secundo fluens, quod
tunc æterna beatitudo non esset consequenter
gratiã specialis donum, sed merces meriti futu-
ra: nunc ipsa quoque beatitudo gratis datur. Sci-
endum etenim mercedem habere quandam
cum gratuita donatione repugnantiam. Nemo
quippè dixerit id tanquam mercedem dari,
quod omnibus modis gratis datur, sicut hoc
Apostolus ad Romanos docet: *Si autem gratia*
iam non ex operibus &c. Merces enim intrin-
secè meritum respicit. Hinc fit, ut ubi meri-
tum est gratuitum gratiã donum, merces
quoque sit gratia; & è contrario, ubi meri-
tum non est speciale gratiã donum, sed ex
humanã voluntate proficiscitur, nec merces
quoque speciale donum esse possit. Iam autem
docuit Augustinus Adami meritum (idemque
de Angelis iudicium est) quãvis non sine
gratiã adjuvante fieret, non tamen gratiã do-
nante comparatum; unde ex consequenti
constanter tradit, gloriam eis mercedem fu-
turam fuisse, quæ nobis est gratia: *Que (con-*
firmitio gloriæ) futura erat homini, sicut facta
est Angelis (sanctis) merces meriti. Nunc autem per
peccatum perditò bono merito, in his qui liberantur
factum est donum gratiã, quæ merces meriti futura
erat. Quod non aliã ex causã verum est, vel
esse potest, nisi quod gratia primi hominis &
Angelorum non erat adiutorium quo meritum
fieret ac donaretur; sed tantum sine quo non fie-
ret, ipsã voluntatè hoc sibi meritum operan-
te ac donante, in cuius libero arbitrio & usus
adjutorii & meritum relinquebatur. Nunc
autem gratia medicinalis est adiutorium quo fit
meritum, hoc est, quo Deus infirmam vo-
luntatem & velle & operari facit & meritum
donat. Ex quo necesse est, ut consequenter
tali voluntati *vita æterna sit gratia.* Vt enim
rectissimè Augustinus: *Et ipsa (vita æterna*
nunc) gratis datur quia gratis data est illa cui datur,
hoc est, ut explicat, vita bona seu meritum
gloriæ, quod in primi status integritate non
gratis donabatur, sed pro voluntatis arbitrio,
non sine gratiã adjutorio, parabatur. Quã de re
vide plura ex Augustino in eodem libro nostro
de statu primi hominis & Angelorũ disputata.

CAPVT SEPTIMVM

Profertur quartus effectus illius diversitatis.

QVARTVS effectus illius diversita-
tis adjutorii est, quod Angeli boni
rei ipsa per liberum arbitrium in ve-
ritate steterunt, & in ipso gratiã
adjutorio permanserunt: nunc ipsa permansio
in veritate & gratiã, per medicinale adju-
torium libero arbitrio dari debet. Docet hoc
frequenter Augustinus, qui quemadmodum
operari & mereri tribuit viribus integre li-
bertatis Angelorum, ita etiam in veritate

persistere, concurrente scilicet primi generis
adjutorio sine quo permanere non poterant.
Nam cum de Adamo sæpius dixisset Augusti-
nus, quod haberet adiutorium sine quo non
poterat perseverare, si vellet, utriusque partis
optione in eius arbitrio collocata, tãdem adij-
cit: *Sed quia noluit permanere, profecto eius culpa*
est, cuius meritum fuisset, si permanere voluisset:
sicut fecerant Angeli sancti, qui cadentibus alijs
PER LIBERVM ARBITRIVM, PER IDEM

L. de cor-
rep. & grat.
cap. 11.

LIBE-